

Stanislava Vrbková

Rok 2010 v Regionálním muzeu v Mikulově

Rok 2010 proběhl mikulovským muzeem nesmírně rychle – v rychlém sledu se tu střídaly nejen výstavy s uměleckým akcentem, ale i osobnosti s uměním spojené a události z rubriky umění a současnost. Jindřich Štreit, Jiří Netík, Vladimír Železný či Josef Císařovský – uveďme některá z jmen, jež přiváděla na mikulovský zámek návštěvníky nejen z regionu. Další přicházeli a přijížděli na již tradiční akce, které muzeum pořádá či je jejich spolupořadatelem, ať na muzejní noc, koncerty Mezinárodního kytarového festivalu nebo třeba vernisáž děl z Mikulovského výtvarného sympozia. Také směrem k odborné veřejnosti se muzeum prezentovalo programy a konferencemi bohatě co do kvality i kvantity. Proto nás může těšit vysoká návštěvnost, kterou jsme s ohledem na projevy hospodářské krize ve společnosti v podstatě nepředpokládali.

Tradičním a nejnavštěvovanějším muzejním programem je každoročně Májový víkend spojený s muzejní nocí na mikulovském zámku. Májový víkend 2010 byl jistě dobrým pokračováním úspěšné řady předchozích ročníků. Večerní program v zámeckém areálu byl ve znamení vystoupení šermířské a kaskadérské skupiny Št Vancei. Divadelní tradici zámecké knihovny, jejíž prostor původně sloužil jako zámecké divadlo, připomněl svým představením soubor Ensemble opera diversa. Muzejní noc s opravdovými hvězdami nám dopřála hvězdárna ve Veselí nad Moravou – prostřednictvím dalekohledů instalovaných na terase saly tereny i poutavým a erudovaným výkladem o noční obloze. Jako novinku představilo muzeum své lapidárium. Ve spolupráci s Kabinetem divadelních studií Filozofické fakulty Masarykovy univerzity byl připraven program pro návštěvníky Májového víkendu v Divákách. Mimořádný ohlas zaznamenalo promítání dokumentu o stavbě vodního díla Nové Mlýny v Dolních Věstonicích. Víkend byl završen programem v synagoze s vernisáží obrazů Josefa Císařovského a průvodním slovem Fedora Gála.

Sezonu 2010 v muzeu zahájila vernisáž výstavy fotografií Vladimíra Železného Můj Eretz, která je vrcholem 50 let fotografické práce autora (foto Milan Karásek)

Výjimečným počinem roku 2010 bylo uspořádání mezinárodní archeologické konference, na níž se sjeli odborníci z celé Evropy. Význam akce deklaruje skutečnost, že sborník z konference byl publikován v prestižní britské vědecké řadě BAR International studies.

Na regionální úrovni se prohloubila spolupráce se školami v rámci projektu Muzeum a škola pod zámeckou střechou. Ta byla zahrnuta i v projektu „Venuše z Willendorfu a Věstonická venuše“ realizovaném ve spolupráci s Dolnorakouskou zemskou akademií.

Veškeré povinnosti vyplývající z poslání muzea vykonávala naše organizace standardně dobře a dostala všem závazkům ve všech oblastech činnosti – výzkumu a dokumentaci regionu se zaměřením společenskovedním i přírodovědním, ve zveřejňování výsledků své práce, v péči o sbírky i péči o svěřený nemovitý majetek – zámecký areál v Mikulově, Památník bratří Mrštíků v Divákách, archeologickou expozici v Dolních Věstonicích a nájemní dům v Mikulově. Muzeum učinilo významný krok právě v péči o zámeckou budovu – s ohledem na protipožární předpisy byly vyčištěny půdní prostory nad hlavní budovou zámku.

Na poli péče o sbírky je třeba zdůraznit dobrou spolupráci s Vyšší odbornou školou restaurátorskou v Brně, díky níž bylo prakticky dokončeno restaurování souboru novokřtěneckých fajánsí, jež jsou součástí mikulovské archeologické sbírky. Spolupráce bude pokračovat restaurováním další novokřtěnecké malované keramiky. Studenti VOŠR tak na oplátku měli na muzejních konzervátorských dílnách zajištěn prostor pro svoji praxi.

V žádostech o dotace bylo muzeum úspěšné jednak v oblasti restaurování – podařilo se získat dotace z programu ISPROFIN ministerstva kultury na restaurování jednoho z obrazů původní zámecké sbírky – a jednak v oblasti služeb návštěvníkům, kde dostalo přiděleno dotaci z Regionálního operačního programu na projekt „Vybavení expozic Regionálního muzea v Mikulově multimediálními audioprůvodci“.

V roce 2010 pokračovala příprava dvou velkých projektů – obnovy zámeckých záhrad, v němž muzeum spolupracuje s významným zahradním architektem prof. Ing. Ivarem Otrubou, Csc., a realizace archeoparku v Pavlově ve spolupráci s Ing. arch. Radko Květem.

Soubor fotografií Vladimíra Železného zahrnoval snímky pořízené od severní Galileje až po jižní Negev i záběry z palestinských území. Výstava vzbudila očekávaný zájem, vyhledávali ji návštěvníci z celé republiky (foto Milan Karásek)

Muzeum jako respektovaná kulturní instituce dlouhodobě a úspěšně spolupracuje s mnoha organizacemi při přípravě tradičních akcí, které jsou již samozřejmou součástí mikulovského kulturního života, ale svým významem a ohlasem jej dávno přesahují. V roce 2010 to byl XXIV. ročník Mezinárodního kytarového festivalu, XVII. ročník Mikulovského výtvarného sympozia „dílna“ a řada dalších akcí, k jakým například patří koncerty a vystoupení národopisného souboru Pálava, komorního orchestru Základní umělecké školy Mikulov. V roce 2010 bylo muzeum opět hostitelem umělců a hostů koncertních vystoupení z cyklu *Concentus moraviae*.

Stabilní spolupráce se odehrávala též s místními kulturními spolky – Spolkem přátel židovské kultury, Muzejním spolkem a Spolkem přátel Mikulova. Dlouhodobými partnery muzea jsou též Židovská obec Brno, Židovské muzeum v Praze a Federace židovských obcí, s nimiž byly veškeré kontakty tradičně pozitivní.

V roce 2010 se podařilo nejen naplnit veškeré muzejní standardy a vytvořit bohatý a přitažlivý program v rámci kultury regionu, ale také úspěšně zajistit celou řadu akcí svým významem region přesahující.

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

Selekce

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost zasedal 25. 3. a 26. 11. 2010. Doporučil koupit 13 sbírkových předmětů a jednu obsáhlejší sbírku zkamenělin pocházející převážně z katastru Mikulova. Muzejní sbírky dále obohatily dary, vlastní muzejní výzkum a sběr.

Tezaurace

Byl proveden řádný zápis změn do Centrální evidence sbírek České republiky při Ministerstvu kultury ČR.

Sdružení *Mixtum compositum* se v zámeckých prostorách již zabydlelo – tentokrát se představilo výstavou *Textilní paleta* (foto Milan Karásek)

Sbírky RMM byly průběžně rozšiřovány vlastním sběrem, výzkumy, převody z jiných vědeckých ústavů a institucí, nákupy a dary. Muzeum tak získalo více než 2 400 sbírkových předmětů, které byly zapsány do chronologické evidence pod 95 přírůstkovými čísly.

Archeologická sbírka RMM se rozrostla celkem o 1 234 předmětů evidovaných pod 46 přírůstkovými čísly. Historickou sbírku rozšířilo 33 předmětů zapsaných pod 12 přírůstkovými čísly. Textilní sbírku obohatilo 57 oděvních součástí zapsaných pod 11 přírůstkovými čísly. Výtvarné umění bylo doplněno 7 uměleckými předměty uvedenými pod 7 přírůstků. Sbírku dokumentace moravského židovství (součást sbírky historie) obohatilo 84 předmětů pod jedním přírůstkovým číslem. Do sbírky vinařství bylo zařazeno 70 předmětů zapsaných pod 7 přírůstkovými čísly. Přírodovědné sbírky (botanika, entomologie, paleontologie) byly doplňovány ve sběrné oblasti regionu sběrem i nákupem. Pod 4 přírůstkovými čísly bylo zapsáno 770 sbírkových předmětů. Fotodokumentací biotopů, rostlin a živočichů (sbírka negativy a diapozitivy) bylo získáno 58 snímků.

Správce sbírek prováděli průběžně katalogizaci přírůstků. Sbírkové položky botaniky byly zkatalogizovány pod 219 inventárními čísly, entomologie pod 26, nové historie pod 17, vinařství pod 84, sbírky negativů a diapozitivů pod 4 čísly. Do druhého stupně evidence celkem tedy přibylo 350 čísel.

Péče o sbírky

Správce sbírek v rámci povinné každoroční inventarizace desetiny souboru movitých předmětů tvořících sbírku prováděli ověření fyzické existence sbírkových předmětů, porovnání inventarizovaných předmětů se záznamem ve sbírkové evidenci a posouzení stavu sbírkových předmětů s ohledem na případnou potřebu preparace, konzervace či restaurování.

Roční revizí prošlo celkem 14 462 inventárních čísel, které pokryly 24 922 sbírkových předmětů. Namátkovou kontrolu evidence a stavu sbírkových předmětů inventarizovaných v roce 2010 provedla inventarizační komise v lednu 2011. Nezaznamenala žádné nedostatky.

Příjemné májové počasí, zástupy lidí na nádvoří, slavnostní fanfáry – to byl začátek šesté muzejní noci v mikulovském muzeu (foto Milan Karásek)

Děti muzejní noc milují...

... a často se stávají již průvodci svých rodičů po expozicích (foto Milan Karásek)

Dle potřeby se v depozitářích využívaly odvlhčovače, případně zvlhčovače. Ve speciálně klimatizovaných výstavních vitrínách v synagoze a v Galerii Dietrichsteinů byla průběžně sledována a upravována relativní vlhkost prostřednictvím aktivního sorberu. S ohledem na vzácný historický knižní fond byla mimořádná pozornost věnována též zabezpečení optimálních klimatických podmínek v zámecké knihovně.

Havárie vodovodního potrubí, která v únoru postihla expoziční sály východního zámeckého křídla a sklepní expoziční sál, způsobila problém i v depozitáři archeologie, kde do kontaktu s vodou přišly také sbírkové předměty. Postižené sbírky byly uloženy do nových obalů a depozitář byl postupně vysušován. Historické obrazy instalované v expozici, které při havárii zasáhla voda, byly odborně ošetřeny pracovníky Vyšší odborné školy restaurátorské v Brně a uloženy v nezasazené části expozice.

V červnu provedla firma Derato Znojmo dezinfekci depozitářů výtvarného umění, nábytku, zoologie, entomologie a botaniky. Proběhla průběžná dezinfekce herbářových položek vymrazováním. Tímto postupem se podařilo ošetřit zhruba polovinu botanické sbírky. Ze sbírky entomologie bylo 740 brouků opatřeno přírůstkovými a evidenčními čísly.

Sbírka kovářských výrobků byla nově deponována ve druhém podlaží hlavní budovy. Do západního bastionu tohoto podlaží se stěhovala sbírka maleb vytríděných ze sbírky obrazárny.

Dodavatelsky s dotací ISPROFIN Ministerstva kultury ČR byl PhDr. Pavlem Klimešem restaurován obraz mikulovského malíře J. J. Ostrovského Dietrichsteinská svatba roku 1515, namalovaný roku 1691.

Konzervační dílny RMM dokončily konzervaci artefaktů z barevných kovů pocházejících z archeologického výzkumu z lokality Mikulov-Brněnská ulice (58 sáčeků). Dále bylo konzervováno 42 mincí a 7 předmětů z podsbírký vinařství. Pokračovala náročná konzervace chladných zbraní. V expozicích bylo opraveno a konzervováno 24 obrazových rámců. V rámci spolupráce s Vyšší odbornou školou restaurátorskou v Brně pokračovalo též konzervování a restaurování vybraných keramických nálezů z archeologické sbírky – zejména novokřtěnských fajánsů a hrnčiny. Byla vyrobená forma pro odlití plastiky hlavy Maximiliána Dietrichsteina a zhotoveny byly dva odlitky.

Pokračovala digitalizace filmů ze sbírky muzea. V roce 2010 se podařilo takto zpracovat tři filmy.

Výpůjčky

V roce 2010 muzeum realizovalo 22 výpůjček sbírkových předmětů.

Sbírkové předměty půjčené z RMM za účelem výstavním:

Z předcházejícího roku či let trvající výpůjčky

- Městské muzeum v Kloboukách u Brna: stálá expozice
- Muzeum města Brna, Muzeum Prostějovska a Muzeum Boskovicka: postupná výpůjčka kachlů z archeologických sbírek na putovní výstavu „Krása, která hřeje“
- Obec Pasohlávky – ATC Merkur: stálá expozice
- Národní památkový ústav Praha (zámek Valtice): výstava „Pretium laborum non vile – Rytíři řádu zlatého rouna na Moravě“
- Slovácké muzeum v Uherském Hradišti: výstava „Antika – ke kořenům Evropy“

Výpůjčky z roku 2010:

- Národní památkový ústav Brno: výstava „Osobní hygiena šlechty“
- Moravské zemské muzeum: výstava „Poklady Moravy – příběh jedné historické země“
- Muzeum umění Olomouc: výstava „Olomoucké baroko“
- Národní památkový ústav Brno: výstava „Kryštof Pavel Liechtenstein – Castelnov a Morava v časech třicetileté války“
- Muzeum Brněnska: výstava „Jihomoravský kraj, poklady, tradice, inspirace“
- Etnografický ústav MZM Brno: výstava „Bály, plesy“

Volný pohyb po expozicích při muzejní noci konečně umožní vše si v klidu prohlédnout a pročíst (foto Milan Karásek)

- Masarykovo muzeum v Hodoníně: výstava „Císař František Štěpán Lotrinský a holičská fajáns“
- Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě: výpůjčka filmů „Podlužácké hody v Lanžhotě“ a dokument Petra Kudely „Vody a kopce“ pro přehlídku muzejních filmů Musaion-film 2010

Dále muzeum zapůjčilo sbírkové předměty za účelem studijním (Archeologický ústav AV ČR Brno, Ústav botaniky a zoologie Masarykovy univerzity v Brně, Ústav archeologie a muzeologie Masarykovy univerzity v Brně, Univerzita Palackého v Olomouci, Moravské zemské muzeum Brno) či z důvodů restaurování.

Odborná knihovna a fotoarchiv

Odborná knihovna, zaměřená vedle vzdělávací literatury na literaturu regionální, vinařskou a judaika, byla v roce 2010 doplněna o 174 knihovních jednotek. Koncem roku 2010 obsahoval knihovní fond 19 764 knihovních jednotek. Součástí fondu jsou konzervační výtisky, které jsou ukládány ve zvláštním depozitáři.

Zabezpečení výpůjček, prezenčně i formou meziknihovní výpůjční služby, probíhalo plynule dle potřeb uživatelů (celkem 58 registrovaných uživatelů). Počet registrovaných výpůjček činil k 31. 12. 2010 celkem 2 181 titulů, z toho absenčních 2 120.

V roce 2007 získalo muzeum grant z Ministerstva kultury ČR na digitalizaci týdeníku Nikolsburger Wochenschrift a jeho záznam na mikrofilm. Tento projekt se podařilo v roce 2010 úspěšně dokončit. Na serveru Regionálního muzea v Mikulově je nainstalován systém KRAMERIUS, který umožňuje zpřístupnění periodika v knihovně RMM a také v pracovních odborných pracovníků muzea. Nejstarší ročníky týdeníku Nikolsburger Wochenschrift jsou ve spolupráci s Národní knihovnou Praha zpřístupněny na internetu.

V roce 2010 pokračovala postupná rekatologizace titulů stahováním záznamů ze Souborného katalogu ČR. Čárový kód byl v rámci revize přidělen jedné pětině fondu knihovny.

PREZENTACE

Regionální muzeum představuje ve svých prostorách na zámku řadu stálých expozic a sezonních výstav, od Židovské obce Brno má pronajatu synagogu v Mikulově, v níž je instalována expozice s židovskou tematikou, dále spravuje archeologickou expozici v Dolních Věstonicích a Památník bratří Mrštíků v Divákách, pečuje o zámecký park a buduje zde botanickou zahradu.

Expozice

• Zámek Mikulov

Expozice v prostorách zámku byly rozděleny do čtyř tematických okruhů:

Okruh historie:

expozice Od gotiky po empír, Galerie Dietrichsteinů, Zámecká knihovna

Okruh vinařství:

expozice Zámecký sklep (s obřím sudem), Tradiční vinařství na Moravě, Galerie lisů

Okruh výtvarného umění:

Rudolf Gajdoš – Sál předků, Galerie Wenze Gröllla, galerijní expozice „dílna“

Okruh archeologie:

expozice Římané a Germáni v kraji pod Pálavou

Muzejní noc se nesla na vlně swingu brněnského Junior Big bandu a zasáhla i setmělý Mikulov
(foto Milan Karásek)

Hororová miniopera Mluvící dobytek, Ensemble opera diversa a zámecká knihovna – úspěch zaručen
(foto Milan Karásek)

K programu muzejní noci již tradičně patří historické postavy, nákladné oděvy, zbroj, umění šermu i vznešeného chování (foto Milan Karásek)

S návštěvníky muzea se tentokrát rozloučil muž nad jiné povoláný, až ze 17. století přišel pozdravit své poddané sám kardinál František Ditrichstein. I když jeho řeč byla poměrně současná... (foto Milan Karásek)

Čtení z dopisů bratří Mrštíků v Divákách v podání studentů Kabinetu divadelních studií při Májovém víkendu pěkně zmoklo, což však návštěvníkům nevadilo (foto Milan Karásek)

- **Synagoga v Mikulově**
expozice Mikulov a moravští Židé
- **Dolní Věstonice**
expozice Věk lovců a mamutů
- **Diváky**
Památník bratří Mrštíků

Stávající expozice Galerie Dietrichsteinů byla doplněna o novou vitrínu s renesančním oděvem Václava Viléma Popela z Lobkowicz (1592–1626), vitrína s rokokovým šatem Marie Anny z Dietrichsteina, rozené Khevenhüllerové (1705–1764), byla reinstalována.

Nově bylo otevřeno lapidárium. Oddělení historie pokračovalo v práci na ideovém záměru nové expozice – Sběratelství Dietrichsteinů. Jedná se o řadu cenných předmětů, jež patřily do rodových uměleckých sbírek.

Pokračovalo dlouhodobě plánované průběžné osazování botanických záhonů v přírodní expozici květeny Mikulovska a Hustopečska v botanické zahrádce zámeckého parku. V botanické a růžové zahradě byla nově založena jihomoravská květinová předzahradka. Pro potřebnou údržbu parku a pro jeho další úpravy byly vypracovány žádosti k projektům „Stabilizace opěrných zdí areálu zámku jako prevence sesuvů a skalních řícení“ a „Obnova zahradních teras barokové zahrady u zámku v Mikulově“.

Zápůjčky pro expozice

V roce 2010 muzeum uskutečnilo deset zápůjček sbírkových předmětů pro své expozice. Dlouhodobě má muzeum zapůjčeny sbírkové předměty pro Památník bratří Mrštíků v Divákách, a to z Vlastivědného muzea v Olomouci, z Muzea umění v Olomouci a Městského muzea v Kloboukách u Brna.

Zahradní slavnost Májového víkendu skvěle doprovodil Junior Band ze Základní umělecké školy Mikulov (foto Jana Frantelová)

Z Moravské galerie v Brně je dlouhodobě zapůjčeno víc než dvě stě sbírkových předmětů, které jsou základem instalace „Od gotiky po empír“ a doplňují též expozici „Galerie Dietrichstein“. Do této expozice byl také zapůjčen významný soubor předmětů od Mercedes Dietrichstein. Do archeologické expozice „Věk lovců a mamutů“ v Dolních Věstonicích je dlouhodobě zapůjčen rozsáhlý soubor sbírkových předmětů z Archeologického ústavu AV ČR Brno a jeden sbírkový předmět z Národního muzea v Praze. Do expozice „Mikulov a moravští Židé“ umístěné v mikulovské synagoze byly zapůjčeny předměty jednak z Židovského muzea v Praze, jednak ze Židovské obce Brno.

Výstavy

• Sezonní výstavy v Regionálním muzeu v Mikulově

Dr. Karel Jüttner (16. 2. 1883–2. 12. 1959)

Výstava při příležitosti jubilea prvního ředitele muzea, všestranné a uznávané osobnosti, jenž položil základy dnešní instituci

25. 9. 2009–10. 5. 2010

Vladimír Železný – Můj Eretz

Výstava fotografií – emoce i všední život v záběrech z židovského, křesťanského i islámského Jeruzaléma

1. 4.–30. 5. 2010

Brněnská silnice – historická procházka v obrazech z Vídně do Brna

Panelová výstava věnovaná staré brněnské silnici – v kontextu s její přestavbou na dálnici Brno–Viedeň

9. 4.–13. 6. 2010

Pro návštěvníky zahradní slavnosti jsou zajímavé i pohledy na místa a z míst, která jindy neuvidí (foto Milan Karásek)

Textilní paleta – Mixtum compositum

Výtvarná výstava

15. 4.–16. 5. 2010

Krása a užitek – grafické listy 17. století ve sbírce Regionálního muzea v Mikulově

Výběr z nejstarších grafických listů dietrichsteinské sbírky – portréty evropských osobností, veduty, mapy ilustrace bible

28. 5.–31. 7. 2010

Josef Čiśařovský – Židovské hřbitovy v Hostouni, cyklus Násilí

Výstava obrazů v synagoze, pořádaná pod záštitou senátora pana Karla Schwarzenberga

30. 5.–18. 7. 2010

Milan Novotný – V ohrožení

Výstava obrazů

10. 6.–31. 7. 2010

Utajená sbírka

Výstava obrazů ze sbírky Spotřebního družstva Jednota Mikulov

10. 6.–31. 7. 2010

Jindřich Štreit – Tak blízko, tak daleko

Dokumentární snímky zachycující život v Čečensku a v uprchlických táborech v Ingušsku v srpnu 2003 – krátce po válečném konfliktu s ruskou armádou

23. 7.–30. 9. 2010

Zahradní slavnost - to je především májová rozkvetlá zahrada pod sluncem zalitým zámek (foto Milan Karásek)

Dagmar Štrosová a Lenka Sýkorová – Hladiny

Výstava recyklovaného skla a grafiky

6. 8.-30. 9. 2010

Jiří a Martina Netíkovi – Sochy

Výstava dřevěných plastik

7. 8.-12. 9. 2010

Krásy zahrad

Ivar Otruba – zahrady, Pavel Kostrhun – sochy

Zahradní architekt a sochař představují svá díla v plánech, fotografiích, modelech

9. 9.-31. 12. 2010

Obrazy fantazie Jan Konůpek

Výstava grafiky

16. 9.-31. 12. 2010

Zápůjčky pro výstavu

Pro výstavu „Utajená sbírka“ byl zapůjčen soubor uměleckých předmětů z majetku Sportovního družstva Jednota v Mikulově. Pro výstavní účely byl od Význačné kolegiální kapituly se sídlem v Mikulově zapůjčen soubor 14 plastik křížové cesty, umístěných původně v kostele sv. Václava v Mikulově, jenž byl v roce 2010 z důvodů rozsáhlejších oprav uzavřen.

Neděle Májového víkendu patří zahájení výstavní sezony v synagoze. Tentokrát bylo spojeno se dvěma velkými jmény – Fedor Gál uvedl výstavu Josefa Císařovského (foto Jana Frantelová)

Jednou z letních muzejních výstav byla výstava obrazů Milana Novotného V ohrožení. Autor se zde však cítil poměrně bezpečně (foto Milan Karásek)

INTERPRETACE

Publikační činnost

- **Materiály realizované Regionálním muzeem v Mikulově**

Redakční zpracování a realizace publikace:

Dolní Věstonice – Pavlov

Místo: jižní Morava / Čas: 30 000 let

Autor: Jiří A. Svoboda

Ilustrace: Pavel a Pavla Dvorští

Foto: Martin Frouz

Redakce: Stanislava Vrbková

Grafické zpracování: Zdeněk Halla

Populárně-vědecká publikace je souhrnem dosavadních poznatků o světoznámém sídelním areálu Dolní Věstonice – Pavlov, jenž proslavil už Karel Absolon svým nálezem Věstonické venuše. Autor zde zpracoval současné poznatky získané během systematických a záchranných výzkumů za posledních devadesát let. Shrnuje význam tohoto areálu v procesu šíření anatomicky moderního člověka (*Homo sapiens*) do Evropy a zániku posledních neandertálců. Podává přehled jednotlivých nalezišť pod Pálavou, sleduje vývoj tamní krajiny v době ledové a otázky každodenního života lovců mamutů (výživa populace, demografie, sídelní strategie, sídliště a obydlí, suroviny a nástroje, keramika, umění, pohřbívání). Publikace byla vydána též v samostatných verzích v anglickém a německém jazyce.

Foto-leporelo **Mikulov – zámek**Foto-leporelo **Římané a Germáni v kraji pod Pálavou** (k stejnojmenné expozici)Pohlednice navržená výtvarníkem Petrem Zubkem **Moře pro Mikulov** (k stejnojmenné zvukové instalaci v rámci 16. ročníku MVS „dílna“ 09)Výstavní katalog **Josef Císařovský – Židovské hřbitovy v Hostouni, cyklus Násilí** (k stejnojmenné výstavě)● **Publikování v materiálech jiných organizací**

BRICHTOVÁ, D. 2010: katalogová hesla pro: Michal Konečný edd., Kryštof Pavel z Liechtensteinu-Castelcornu a Morava v časech třicetileté války, Brno.

KOUDELA, M. 2010: katalogová hesla pro: Michal Konečný edd., Kryštof Pavel z Liechtensteinu-Castelcornu a Morava v časech třicetileté války, Brno.

RIGASOVÁ, M. 2010: Přírodní rezervace Šibeničnick u Mikulova jako součást kulturní krajiny. Malovaný kraj roč. XLVI, č. 3, s. 26.

RIGASOVÁ, M. 2010: Jazzman Karel Kraugartner. Mikulov – město v krajině, Mikulov.

MUSIL, P. – MACHÁČEK, P. – MUSILOVÁ, Z. – PAVELKA, K. – PODHRÁZSKÝ, M. 2010: Počet hnízdících párů kormorána velkého v roce 2010, Aythya, roč. 3, s. 97-98.

MACHÁČEK, P. 2010: spoluautor kapitol čáp bílý, tenkozobec opacný, Lednické rybníky, Střední nádrž Vodního díla Nové Mlýny. In: Hora J., Brinke T., Vojtěchovská E., Hanzal V., Kučera Z., eds. (2010): Monitoring druhů, přílohy I směrnice o ptácích a ptáčích oblastí v letech 2005–2007, Praha.

VRBKOVÁ, S. 2010: Obří sud na Mikulovském zámku. In: Technické památky. České kuriozity IV, Praha, s. 26.

VRBKOVÁ, S. 2010: Mikulov – město s vůní jihu, Grand Moravia magazín, roč. 2, s. 36.

Že bylo Spotřební družstvo Jednota Mikulov majitelem poměrně rozsáhlé sbírky obrazů, jimiž zdobilo své prostory, věděl asi málokdo. Na výstavě Utajená sbírka si část z nich mohl prohlédnout (foto Milan Karásek)

Muzejní programy

Májový víkend a muzejní noc na zámku

28.–30. května 2010

Muzejní noc 2010 na mikulovském zámku byla již tradiční – šestá v pořadí, k návštěvníkům přátelská – s volným vstupem, trochu pohádková – díky zámecké atmosféře – a trochu akční – díky historickým soubojům, lákavě divadelní – s operou v zámecké knihovně – i příjemně nostalgická – při swingu na zámecké terase. Jejimi návštěvníky byli jako vždy nejen mikulovští příznivci muzea, ale také mimomikulovští občané, kteří si již zařadili naši Muzejní noc do svého ročního kulturního programu. A to, že přibývá na této akci čím dál více malých dětí a školní mládeže, je pro muzeum dobrou vizitkou a také závazkem.

Víc než čtyři sta návštěvníků zhlédlo letošní program. K jeho osvědčeným částem patřilo „divadlo na nádvoří“ v provedení Divadelní a kaskadérské skupiny Štvanci s představením o Marii Terezii a sedmileté válce, které se střídalo s „divadlem v knihovně“. Tu obsadil soubor Ensemble opera diversa s minioperou Mluvicí dobytek – částí hororového triptychu z Pardubicka pro hoboj, klarinet, violu, fagot, mužský sbor a pardubické přízraky. Nenudili se diváci, muzikanti ani herci a snad ani mikulovské přízraky.

Novinkou byla „domácí hvězdárna“ v sale terreně s ředitelem hvězdárny ve Veselí nad Moravou Mgr. Lubomírem Kazíkem, jeho kolegy a hvězdářskými dalekohledy. Kvůli zamračené obloze se sice hvězdy nad Mikulovem nemohly předvést v celé své nádheře, avšak promítnutý film vše napravil.

„Malý noční band“ byl víc než jen koncert skvělého Junior Big bandu – swing-jazzrockového orchestru ZUŠ Brno-Veveří. S nezapomenutelnými melodiemi doprovázejícími májovou noc procházeli návštěvníci zámeckými expozicemi či nabírali sil a dobré nálady u stánků s občerstvením. Půlnoční přípitek v zámeckém sklepení a setkání s bílou paní a kardinálem Dietrichsteinem byly nejen rozloučením s muzejní nocí 2010, ale rovněž pozváním na tu další opět za rok.

Spolu s občanským sdružením Národy Podyjí uspořádalo muzeum k zahájení XI. festivalu Národy Podyjí výstavu fotografií Jindřicha Štreita, který má k Mikulovu osobní vztah (foto Milan Karásek)

Výstava Jindřicha Štreita nesla název *Tak blízko, tak daleko* a byla dokumentem o životě v Čečensku a v uprchlických táborech v Ingušsku v srpnu 2003 – krátce po válečném konfliktu s ruskou armádou (foto Milan Karásek)

Májový víkend pokračoval sobotním programem v májově rozvoněné zámecké zahradě, kterou návštěvníky slovem provedla botanička muzea a hudbou pozdravil Junior Band ze Základní umělecké školy Mikulov.

Již potřetí byl součástí Májového víkendu také program v Dolních Věstonicích. Kromě volné prohlídky expozice *Věk lovců a mamutů* mohli návštěvníci zhlédnout film „Vody a kopce“ – dokument Petra Kudely z roku 1979 zachycující počátek výstavby monstrózního vodního díla Nové Mlýny. Ohlas diváků ohlédnuvších se do „své“ krajiny třicet let zpět byl nečekaný, leč pochopitelný.

Podruhé zavítal Májový víkend také do Divák do Památníku bratří Mrštíků, tentokrát se scénickým čtením z dopisů bratří Mrštíků v podání studentů Kabinetu divadelních studií Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

Nedělní odpoledne patřilo mikulovské synagoze a vernisáži výstavy obrazů proslulého umělce Josefa Císařovského. Výstava *Židovské hřbitovy* v Hostouni a cyklus *Násilí* byla spojena s trojicí slavných osobností – kromě autorovy také s knížetem Karlem Schwarzenbergem, jenž výstavu zaštil, a Fedorem Gálem, jenž ji uvedl. Program v synagoze důstojně doprovodil koncert komorního orchestru ZUŠ Mikulov a příjemně doplnil šoulet z židovské kuchyně Spolku přátel židovské kultury v Mikulově.

Programy Májového víkendu 2010 v průběhu třech dní navštívilo úctyhodných 700 hostů.

Muzeum a škola pod zámeckou střechou

V roce 2008 zahájilo muzeum program s názvem *Muzeum a škola pod zámeckou střechou*, jenž si klade za cíl netradiční formou přiblížit kulturu a historii regionu žákům základních škol z Mikulova a blízkého okolí. V roce 2010 proběhly dvě části tohoto projektu – po „Tajemství Věstonické venuše“ pátrali žáci v expozici *Věk lovců a mamutů* v Dolních Věstonicích a v průběhu sedmi dnů se zde vystřídalo celkem deset tříd s 216 dětmi;

Hladiny byl název zajímavé výstavy Dagmar Štrosové a Lenky Sýkorové (foto Milan Karásek)

Jiří Netík patří mezi nejlepší současné české sochaře. Jemu a jeho ženě Martině, jež mu zdárně sekunduje, patřila prázdninová výstava Sochy (foto Milan Karásek)

Jiří Netík (foto Milan Karásek)

za „Tajemstvím římské mince“ se v průběhu pěti dní spolu se skupinou historického šermu Marcomania vypravilo sedm tříd se 138 dětmi.

Od adventu k Hromnicím

Jak prožívali toto období naše prababičky a pradědové, na to vzpomněli v mikulovském muzeu a spolu s Pálavskými seniory z Folklorního sdružení Pálava uspořádali na zámku tematický večer s přednáškou, besedou, dráním peří i vánočním pohoštěním. Návštěvníci se dozvěděli i více o tom, jak lidé trávili advent na Slovácku, na Hornácku i jinde a kdo byli sv. Lucie, sv. Mikuláš či sv. Ondřej.

KULTURNĚ VÝCHOVNÁ ČINNOST

Regionální činnost

• Přednášky a odborné služby pro školy

- Evropsky významné lokality na území Biosférické rezervace Dolní Morava a na území Hustopečska – přednáška botaničky muzea pro Ekoklub při ZŠ Valtická v Mikulově
- Rozmanitost květeny Mikulovska – přednáška botaničky muzea pro Ekoklub při ZŠ Valtická v Mikulově
- Exkurze na evropsky významné lokality na území Biosférické rezervace Dolní Morava a na území Hustopečska (Skalky a Paví kopec u Sedlece, Slanisko u Sedlece, Pavlovské vrchy, zámecký park a botanická zahrada zámeckého parku v Mikulově), Chráněná krajinná území Falkensteinska (Gesund Land um Laa, NP Leisserberge)

• Přednášky a odborné služby pro veřejnost

- Užití rostlin panonských květnatých trávníků volné krajiny Mikulovska v kompozici barokové zámecké zahrady v Mikulově – přednáška botaničky muzea pro BOKU Wien
- Muzeum vesnice Niedersulz a jeho květinové předzahrádky – přednáška botaničky muzea pro Muzejní spolek Mikulov
- Habsburská šlechta a osvícenství – přednáška Ivo Cermana, historika z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, pro Muzejní spolek v Mikulově
- Přednášky historika muzea spojené s prohlídkou expozice k dějinám Význačné kolegiální kapituly sv. Václava v Mikulově Verbo et exempro umístěné na knížecí oratoři kostela sv. Václava
- Přednášky historika muzea spojené s prohlídkou zámecké knihovny

• Spolupráce s regionálními organizacemi a institucemi

- Spolupráce RMM s Muzejním spolkem v Mikulově (projekt pamětní desky Hieronyma Lorma)
- Spolupráce se Spolkem přátel Mikulova (prohlídky města a zámku)
- Spolupráce se Spolkem přátel židovské kultury v Mikulově (společné akce v synagoze)
- Spolupráce s Federací židovských obcí v ČR při přípravě rekonstrukce Horní synagogy v Mikulově
- Spolupráce s Turistickým informačním centrem Mikulov a Cestovní agenturou Merlin (prohlídky městem a židovskou čtvrtí)
- Spolupráce s odbory životního prostředí Mikulova a s Biosférickou rezervací Dolní Morava ve věci obnovy krajiny na jižním a východním okraji Mikulova

• Koncerty a jiné kulturní akce

Koncerty, při nichž bylo Regionální muzeum pořadatelem či spolupořadatelem:

- Ensemble opera diversa – miniopera Mluvicí dobytek (v rámci Májového víkendu na zámku)

Výstava Krásy zahrad představila celou řadu zahradních úprav našich historických zahrad, lázeňských areálů, celků městské zeleně, botanických zahrad, jejichž autorem je Ivar Otruba. Koncepti trojrozměrné imaginace zahrady zde doplnily práce sochaře Pavla Kostrhuna (foto Milan Karásek)

- Koncert komorního orchestru ZUŠ Mikulov (v rámci Májového víkendu v synagoze)
- X. jazzový večer na počest Karla Krautgartnera (Klub Karla Krautgartnera, město Mikulov, Český rozhlas Brno)
- Koncerty v rámci Mezinárodního kytarového festivalu
- Koncerty v rámci klavírních kurzů (Základní umělecká škola Mikulov)
- Koncert Pavla Šporcla a Romano Stilo (Mikulovská rozvojová, s. r. o.)
- Adventní koncert (Národopisný spolek Pálava)

Další kulturní akce, při nichž bylo RMM pořadatelem či spoluorganizátorem:

- Výstava vín Mikulovské oblasti (Moravín Mikulov)
- Křest katalogu „dílna“ (město Mikulov)
- Mladé víno odchází (Moravín Mikulov)
- Svěcení vína (Moravín Mikulov)

Akce nadregionálního významu

Regionální muzeum v Mikulově je tradičním spoluorganizátorem Mezinárodních kytarových festivalů, Mikulovských výtvarných symposií a archivářských Mikulovských symposií. V roce 2010 se na zámku konaly:

XXIV. Mezinárodní kytarový festival

Pořádá Kytarový festival, o. s., a Regionální muzeum v Mikulově. Součástí XXIV. ročníku MKF bylo 14 koncertů, mistrovské třídy, kurzy, semináře, výstavy.
4.-10. 7. 2010

Prof. Ivar Otruba je též autorem úpravy mikulovské zámecké zahrady
(foto Milan Karásek)

XVII. Mikulovské výtvarné sympozium – „dílna ´10“

Pořádá město Mikulov a Regionální muzeum v Mikulově.
17. 7.–14. 8. 2010

11. ročník klavírních kurzů „Audaces fortuna iuvat“

Pořádá Základní umělecká škola Mikulov pod záštitou města Mikulova a Filharmonie Brno.

20.–27. srpna 2010

Mezinárodní odborný archeologický seminář „Theory and method in archaeology of the Neolithic (7th–3rd millenium BC)“

Seminář zabývající se teoretickými a metodologickými aspekty bádání v období neolitu a eneolitu, uspořádaný ve spolupráci s Ústavem archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, se konal za účasti odborníků z ČR, Slovenska, Rakouska, Německa, Polska, Maďarska a Ukrajiny.

26.–27. 10. 2010

VĚDECKOVÝZKUMNÁ ČINNOST

Archeologie

V roce 2010 bylo Regionálním muzeem v Mikulově provedeno celkem 18 záchranných archeologických průzkumů. Z celkového počtu záchranných akcí byla pouze jedna pozitivní (Popice – „Na pískách“: stopy osídlení z mladší doby bronzové a doby laténské).

Poslední výstavou sezony 2010 byl výběr z díla klasika české grafické tvorby Jana Konůpka (1883–1950) *Obrazy fantazie* (foto Milan Karásek)

Ve spolupráci s Ústavem archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně se konal seminář zabývající se teoretickými a metodologickými aspekty bádání v období neolitu a eneolitu.

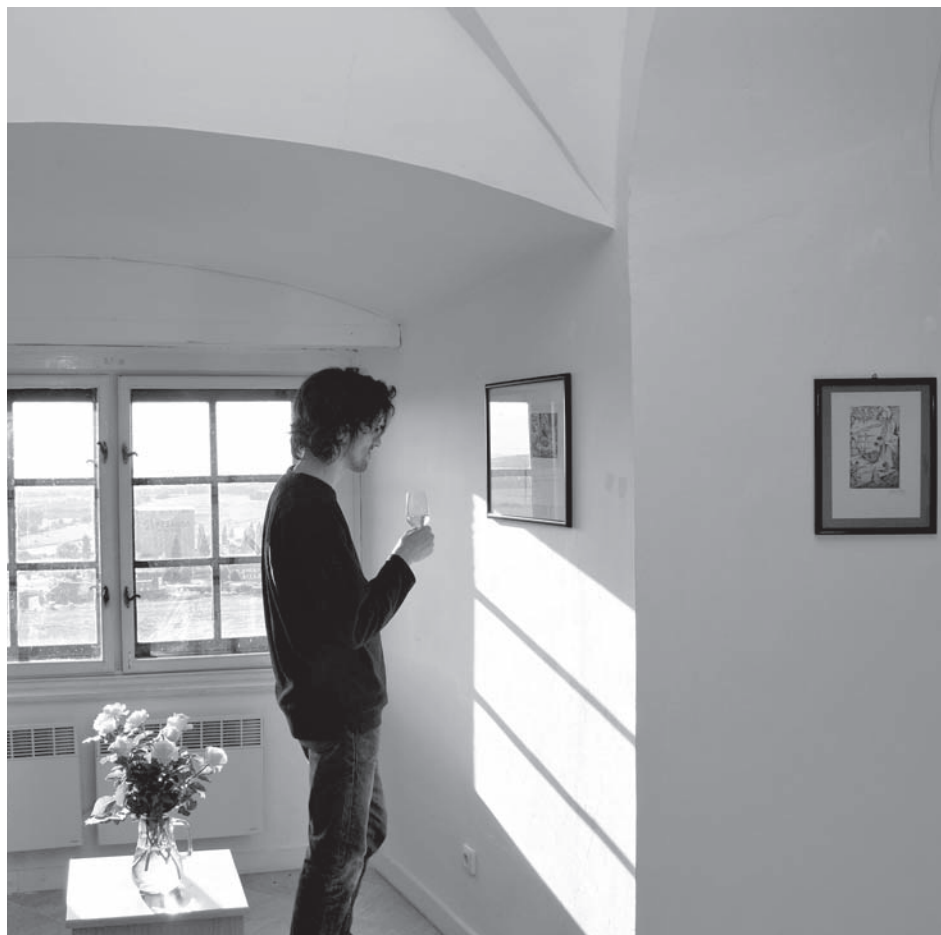
Historie

Koncem roku 2010 byly internetové stránky muzea rozšířeny o významnou kapitulu – Dietrichsteinové v Mikulově (životopisné údaje jednotlivých členů rodu, též v kontextu s dějinami Mikulova). Studium účtů z doby Ferdinanda Dietrichsteina dále pokračovala práce na projektu věnovaném sběratelství Dietrichsteinů. V katalogu sbírky grafiky byl zpracován rukopis katalogových hesel 1. části – 17. století.

Pokračovaly práce na Historickém atlase Mikulova, který bude vydán Historickým ústavem AV ČR, v.v.i.

Pokračoval též výzkum dějin zámecké knihovny.

Výzkum židovské historie Mikulova se zaměřil na osobnost hluchosleпého filozofa a básníka Hieronyma Lorma, autora dotykové abecedy pro hluchosleпé. Žádost

Atmosféra výstavy
(foto Milan Karásek)

o příspěvek z Nadačního fondu obětem holocaustu na realizaci výstavy Hieronymus Lorm byla úspěšná.

Přírodovědný výzkum

Zoologie

V roce 2010 pokračoval dlouhodobý průzkum - monitorování ptactva Lednických rybníků a Novomlýnských nádrží: sčítání ptáků na Lednických rybníků proběhlo třicetkrát, Novomlýnských nádrží dvanáctkrát. Část výsledků z předcházejícího monitoringu byla publikována v: HORA, J. - BRINKE, T. - VOJTĚCHOVSKÁ, E. - HANZAL, V. - KUČERA, Z. eds. (2010): Monitoring druhů, přílohy I směrnice o ptácích a ptačích oblastí v letech 2005-2007. Praha: AOPK ČR, 2010 i jako příspěvek v sborníku Regionálního muzea RegioM 2010.

Pokračoval dlouhodobý monitoring všech hnízd čápů bílých na okrese. V průběhu roku bylo kontrolováno 60 hnízd, z nichž bylo 48 obsazeno. Část výsledků z tohoto výzkumu byla publikována ve výše uvedené publikaci (Hora et al. 2010).

Rozloučení s výstavní sezonou (foto Milan Karásek)

Botanika

V roce 2010 pokračoval botanický a krajinný výzkum regionů Mikulovska-Falkensteinska a Hustopečska (hraniční hřeben Mikulov–Valtice, Kamenný vrch a Lipiny, Louky pod Kumstátem) – byly realizovány sběry rostlin a semen a prováděna fotodokumentace. Výsledky výzkumu jsou obsahem výsledkových zpráv.

Pokračoval výzkum Evropsky významné lokality Natura 2000 – povodí Mušlovského potoka, Včelínku, Mlýnského potoka.

Dále pokračoval dlouhodobý terénní a archivní výzkum krajiny s tématem „podíl novokřtěnců při utváření obrazu krajiny Mikulovska-Falkensteinska“.

POSKYTOVÁNÍ VEŘEJNÝCH SLUŽEB

Také v roce 2010 plnilo Regionální muzeum v Mikulově řádně svou povinnost poskytovat standardizované veřejné služby v jejich požadovaném rozsahu i struktuře.

V rámci povinnosti každoročně zpřístupnit sbírku nebo sbírkové předměty realizovalo muzeum v roce 2010 jedenáct výstav, které byly náležitě propagovány ve sdělovacích prostředcích, na webových stránkách muzea i prostřednictvím rozesílaných pozvánek. Tak jako každoročně uspořádalo celou řadu muzejních programů, které rozvíjely a doplňovaly činnost výstavní, kulturně-výchovnou a vědecko-výzkumnou.

Zpráva o činnosti muzea byla uveřejněna na webových stránkách muzea a informace o plnění úkolů v oblasti hlavní činnosti organizace byly publikovány ve sborníku RegioM.

Výsledkem ediční činnosti muzea v roce 2010 bylo vydání populárně-vědecké publikace ve třech jazykových mutacích (Dolní Věstonice – Pavlov), výstavního katalogu (Josef Císařovský) a sborníku (RegioM 2009). Kromě těchto rozsáhlejších prací připravilo muzeum pro veřejnost řadu propagačních materiálů týkajících se aktivit muzea.

Odborné posudky a vyjádření byly zpracovávány průběžně dle požadavků a potřeb institucí – zejména v oborech archeologie, historie, botanika a zoologie.

Standard ekonomické dostupnosti pro návštěvníky plnila organizace příslušnými slevami, o nichž informovala na webových stránkách muzea a v propagačních materiálech.

Bezbariérový přístup do všech prostor muzea bohužel neumožňuje historický charakter objektu, dle prostorových možností byl však umožněn do expozic Galerie Dietrichsteinů, Od gotiky po empír, dále do části expozice Tradiční vinařství a vinohradnictví na Moravě a do části kongresového centra.

NÁVRHY A REALIZACE PROJEKTŮ – GRANTOVÁ ČINNOST

- V roce 2008 se podařilo Regionálnímu muzeu jako projektovému partnerovi Niederösterreichische Landes-akademie získat dotaci na projekt Venuše z Willendorfu a Věstonická venuše v celkové výši 3 602 672 Kč. Projekt reflektuje 100. výročí objevu Willendorfské venuše a jeho cílem je poukázat na společnou kulturu a historii regionů Dolní Rakousko a jižní Morava. V roce 2010 v rámci tohoto projektu vydalo muzeum populárně-vědeckou publikaci Dolní Věstonice – Pavlov autora Jiřího Svobody a realizovalo dvě exkurze pro studenty českých a rakouských škol.
- V roce 2007 získalo muzeum grant z Ministerstva kultury ČR s názvem Záchrana a zpřístupnění týdeníku Nikolsburger Wochenschrift, určený na digitalizaci tohoto týdeníku a jeho záznam na mikrofilm. V roce 2010 byl celý projekt dokončen.
- Z dotačního programu ISPROFIN Ministerstva kultury ČR získalo muzeum částku 38 000 Kč na restaurování obrazu z původní zámecké sbírky.
- V roce 2010 se muzeum úspěšně ucházelo o dotaci z Regionálního operačního programu na projekt Vybavení expozic Regionálního muzea v Mikulově multimediálními audioprůvodci.

Jak se dralo peří, předvedli v muzeu Pálavští senioři. Večer s přednáškou, koláčky a vínem byl milým ukončením roku (foto Jana Frantelová)

NÁVŠTĚVNOST REGIONÁLNÍHO MUZEA V MIKULOVĚ V ROCE 2010

Regionální muzeum v Mikulově navštívilo v roce 2010 cca 73 700 platících návštěvníků (srov. s rokem 2009 – cca 69 500 návštěvníků), což je oproti předchozímu roku nárůst zhruba o 6%.

- Zámek – expozice: cca 44 100 návštěvníků
- Synagoga: cca 7 400 návštěvníků
- Archeologická expozice v Dolních Věstonicích: cca 22 000 návštěvníků
- Památník bratří Mrštíků v Divákách: cca 141 návštěvníků

Kromě platících návštěvníků strávilo v prostorách muzea v roce 2010 cca 3 500 dalších osob na společenských akcích, vernisážích výstav a koncertech a cca 36 100 osob v rámci krátkodobých pronájmů nebytových prostor. V roce 2010 navštívilo Regionální muzeum v Mikulově tedy celkem cca 113,3 tis. osob (srov. s rokem 2009 = 95,7 tis. osob).

OPRAVY A ÚDRŽBA OBJEKTU

Vyčištění půdy hlavní zámekové budovy

O vyčištění půdy nad hlavní zámekovou budovou bylo rozhodnuto v rámci protipožárních opatření. Ve výběrovém řízení získala zakázku firma Labus Tomáš. Předmětem zakázky bylo odstranění zbytků dřevěných trámů, pilin, rozbitých střešních tašek a velké vrstvy prachu po celé ploše půdy. Na západní straně zámku byl umístěn uzavřený shoz, kterým se materiál spouštěl do kontejneru. Dřevo bylo ztopeno v kotli na tuhá paliva v zámekové stolárně, zbytek byl umístěn na skládku. Bylo vyvezeno dvaadvacet kontejnerů odpadního materiálu. Celkové náklady akce činily 498 924 Kč.